

ANNE İMGESİ ETRAFINDA ÖTEKİNİN ARZUSUNU ARZULAMAK*

*DESIRING THE OTHER'S DESIRE AROUND THE MOTHER IMAGE***

Ömriye BAYRAK

Sorumlu Yazar/Corresponding
Author:

Dr., Osmangazi Bilim ve Sanat
Merkezi, Eskişehir, Türkiye.

ORCID: 0009-0000-3062-3143

E-mail: omriyebayrak@hotmail.com

Geliş Tarihi/Submitted: 25.04.2025

Kabul Tarihi/Accepted: 01.08.2025

Kaynak Gösterim / Citation:
Bayrak, Ömriye (2025). "Anne
İmgesi Etrafında Ötekinin
Arzusunu Arzulamak", Yeni Türk
Edebiyatı Araştırmaları. 17/34,
055-070.

<http://dx.doi.org/10.26517/ytea.597>

* Bu çalışma Prof. Dr. Şahika Karaca danışmanlığında 2023 tarihinde tamamladığımız *Türk Romanında Arzunun Görünüşü* başlıklı doktora tezi esas alınarak hazırlanmıştır (Doktora Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye, 2023).

** This article is extracted from my doctorate dissertation entitled "The Phenomenon of Desire in Turkish Novel", supervised by Prof. Dr. Şahika Karaca (Ph.D. Dissertation, Osmangazi University, Eskişehir, Turkey, 2023).

Öz

Bu çalışmada anne imgesi etrafında arzusunun edebiyattaki görünürlüğü *Aylak Adam* ve *Yüksek Topuklar* romanları üzerinden değerlendirilecektir. C.'nin ve Nermin'in hikâyeleri, içsel eksiklikler, kimlik arayışı ve toplumsal baskıların şekillendirdiği trajik süreçleri yansıtır. C., babasızlık ve kimlik boşluğu içinde bir arayış sürüklenir. Babasının duygusal yokluğu, toplumsal düzene karşı bir tepki olarak belirginleşirken, Zehra teyzesinin varlığı hem arzusunun simgesi hem de simgesel kastrasyon korkusunun bir yansımasıdır. Ancak C.'nin arayışı, hiçbir zaman tam anlamıyla doyuma ulaşmaz; sürekli bir boşluk ve yalnızlık hissiyle toplumsal düzenden kopuk, kendi içine kapanık bir yaşam sürer. Nermin'in hikâyesi de benzer şekilde, annesinin duygusal yokluğu ve babasının ilgisizliğiyle şekillenen bir kimlik krizine işaret eder. Annesinin geçmişteki travmaları ve Nermin'in kadınsılığına dair yaşadığı sorunlar, sürekli bir içsel boşluk ve yön arayışı yaratır. Ancak Nermin, geçmişle yüzleşerek ve annesiyle olan bağımlılığını çözerek içsel bir dönüşüm yaşar. Yüksek topukları giyme eylemi, bu dönüşümün sembolüdür ve Nermin'in toplumsal ve psikolojik özgürleşme sürecine girdiğini simgeler.

Bu çalışmanın ortaya koyduğu şey arzusunun daima Ötekinin arzusuna bağlı olduğudur. Her iki karakterin hikâyesi, arzusunun Ötekiye bağlı olduğunu; anne figürünün, kimlik oluşumunda ve bireysel özgürleşmede nasıl belirleyici bir rol oynadığını ortaya koyar.

Anahtar Kelimeler: Arzu, Öteki, Anne, Freud, Lacan.

Abstract

In this study, the visibility of desire in literature around the mother image will be evaluated through the novels *Aylak Adam* and *Yüksek Topuklar*. C.'s and Nermin's stories reflect the tragic processes shaped by internal deficiencies, identity search and social pressures. C. is dragged into a search within fatherlessness and identity void. While the emotional absence of her father becomes apparent as a reaction against the social order, the presence of her aunt Zehra is both the symbol of her desire and a reflection of her fear of symbolic castration. However, C.'s search is never fully satisfied; she lives a life isolated from the social order and withdrawn into herself, with a constant feeling of emptiness and loneliness. Nermin's story similarly points to an identity crisis shaped by the emotional absence of her mother and the indifference of her father. Her mother's past traumas and Nermin's problems regarding her femininity create a constant inner void and search for direction. However, Nermin experiences an inner transformation by confronting her past and resolving her dependency on her mother. The act of wearing high heels is a symbol of this transformation and symbolizes Nermin's entry into a process of social and psychological liberation. What this study reveals is that desire is always dependent on the desire of the Other. The stories of both characters reveal that desire is dependent on the Other and how the mother figure plays a decisive role in identity formation and individual liberation.

Keywords: Desire, Other, Mother, Freud, Lacan.

Extended Summary

In this study, the visibility of desire in literature around the mother image is evaluated through the novels *Aylak Adam* and *Yüksek Topuklar*. The concept of desire is addressed not only as an individual phenomenon but also in a social and psychoanalytical context. Desire is a process shaped by a person's inner voids, identity crises and social pressures. In this context, the stories of the characters C. in the novel *Aylak Adam* and Nermin in the novel *Yüksek Topuklar* provide powerful examples for understanding how desire and the search for identity are shaped. Both characters try to find their own identities by being affected by the traumas of the past, social norms and the desires of their families. C.'s story tells of being dragged into a search within fatherlessness and an identity gap. The emotional absence of his father becomes apparent as a reaction against the social order. C. grows up as a fatherless child and this situation causes his desire to constantly exist in a state of lack. While the existence of his aunt Zehra symbolizes C.'s desires, it is also a reflection of a kind of symbolic fear of castration. While C. tries to find an identity in the absence of her mother, the emotional absence of her father drags her into a constant feeling of inner emptiness. This emptiness reinforces her alienation from the social order, and her individual searches end with a constant feeling of dissatisfaction. According to Freud, symptoms are expressions of repressed desires, and the emptiness C. experiences is a result of her desires not being fully satisfied. C.'s search oscillates between the emptiness brought about by the absence of her father and her anger towards the social order. C. looks for a figure to replace her father, but this figure is shaped by the different influences of her mother and her aunt Zehra. The figure of her aunt Zehra reflects C.'s inner emptiness as both a complementary and a kind of threatening presence, causing C. to be swallowed by her aunt's desire. C.'s story emerges not only as an individual loss, but also as a social and cultural emptiness.

In the novel *Aylak Adam*, desire is a tragic process shaped by C.'s internal deficiencies and social pressures. C. lives with a constant feeling of emptiness, and this emptiness distances him from both social norms and individual desires. As Freud stated, desire is the expression of individual deficiencies and the unconscious. The deficiency in C.'s life is shaped by fatherlessness and alienation from society. However, this deficiency can never be completely eliminated. C.'s search always remains a search; he cannot reach the object of his desire. This situation causes him to be stuck in a psychoanalytic void. According to Freud, desire is a reflection of the unconscious, and desire is the expression of the gaps in a person's unconscious. The void C. experiences can also be read as a result of his conflicts with social norms. C.'s identity is shaped by constant loss and emptiness, which pushes him to live a life outside the social order. C.'s constant search, her being dragged behind her

desire, always leaves her with a feeling of absence and inadequacy. Nermin in the novel *Yüksek Topuklar* points to an identity crisis shaped by her mother's emotional absence and her father's indifference. Nermin experiences a feeling of inner emptiness resulting from her mother's past traumas and her father's indifference. Nermin's problems regarding her femininity create a constant inner emptiness and search. Her mother's absence deeply affects Nermin's search for identity. Her mother's narcissistic injuries and her father's emotional distance create a constant conflict in Nermin's life. However, Nermin experiences an inner transformation by confronting her past and resolving her dependency on her mother. This transformation enables her to take an important step on her journey of liberation. Wearing high heels is a symbol of Nermin's transformation. By wearing high heels, Nermin liberates herself socially and psychologically. This action is a symbol of her accepting her femininity and purifying herself from social pressures. The high heels symbolize Nermin's victory in finding her own identity, independent of her social identity. Nermin's story emphasizes the determining role of the power and influence of the mother figure in the identity formation process. The stories of these two characters reveal the close relationship between desire and the search for identity. Desire is dependent on the desire of the Other, and in this context, both characters shape their desires first from the desires of their mothers and fathers and then from social expectations. The ways in which thinkers such as Spinoza, Hegel, Freud and Lacan approach desire parallel the internal conflicts experienced by the characters in these two novels. According to Spinoza, desire is the effort a person makes to maintain his or her existence; Hegel sees desire as a dialectical process; Freud and Lacan emphasize that desire is unconscious and dependent on the desire of the Other. The theories of these thinkers on desire provide an important tool in understanding C. and Nermin's internal searches.

The stories of C. and Nermin reveal the profound effects of desire, identity crises, and inner voids on human life. Both characters confront the traumas related to desire and identity, and this confrontation allows them to become free and find their own identities. The fact that desire is dependent on the desire of the Other helps us understand how identity formation processes are shaped both individually and socially. While both characters are dragged along in pursuit of their desires, they also try to find their own identities against social pressures. In conclusion, the most important finding of this study is that desire is constantly dependent on the desire of the Other. The characters of C. and Nermin are figures who are affected not only by their individual experiences but also by their families and social contexts in the formation of their desires and identities. In this context, the stories of both characters reveal how the search for identity and their desires are shaped in a mutual interaction and how decisive a role these interactions play in the process of individual liberation.

This study makes an important contribution by examining the deep and multi-layered effects of the concept of desire in human psychology and literature in the light of psychoanalysis and philosophy.

GİRİŞ

Türk edebiyatında romanlar üzerinde oldukça fazla araştırma yapılmıştır. Son dönemlerde eser- yazar odaklı çalışmalardan bir nebze uzaklaşarak romanlara psikanalitik ve felsefi yorumlar getirilmektedir. Felsefe ve psikanalizin üzerinde durduğu kavramlardan biri de arzudur. Joel Kovel psikanalitik teorisinin arzusun üst-söylemi olduğunu ifade eder (297). Çünkü "insan eylemleri arzu yetisi yasasıyla idare edilir" (Zupančič 161). Aynı sebeple yazarlar da romanlarında arzu kavramını dile getirmişlerdir. Arzu, haz, istek gibi kavramlar ele alındığında edebiyatın Spinoza'yı, Hegel'i, Freud'u, Lacan'ı yok sayması mümkün olamaz. Spinoza'ya göre arzu insanın özüdür. Yani "insanın kendi varlığını sürdürmek için harcadığı çabadır" (Spinoza 256). Var olma çabasındaki insanı harekete geçiren duygu ise arzu/*cupiditas*'tır. Spinoza için arzu kendini koruma dürtüsüdür, insanın bir niteliği değil, insan olmanın özüdür.

Spinoza'nın *cupiditas* sözcüğü gibi felsefe-edebiyat açısından ele alınması gereken başka bir kelime de Hegel'in istek kavramıdır. Daha çok diyalektik yöntemiyle bilinen Hegel için arzusun yapısı da diyalektiğe uygun bir yapıdır ve Hegel'e göre arzu, aracılık gerektiren, kişiler arası bir ögedir (Bayrak 19). Hegel'de arzu aslında insanın kendini Ötekinin aracılığıyla keşfetmesidir. Lacan'ın teorisini temellendirdiği şekliyle arzu, Öteki'nin arzusunu arzulamaktır. Arzu, Öteki'nin arzusudur. Yani özne Öteki tarafından arzulanmayı, seilmeyi istemektedir. Bu nedenle Hegel'in öne sürdüğü gibi tanınmak için başka bir özbilince ihtiyaç vardır. "Hegel'e göre arzu dolayım gerektirir. Doğası itibarıyla öznelere arasındır. Bilinç, arzuyu özbilinçli hale getirmek için bir ötekinin arzusunu arzular. Arzu, bir ötekinin arzusunu arzular. Dolayısıyla arzu her daim ötekilere yönelen kişi-ötesi bir hareket ve enerjidir" (Grozs 111). Bunu sağlayan ise *istek*'tir, özbilinç olmanın koşuludur. Bu noktada Hegel'in iki özbilincin karşılaştığı efendi-köle diyalektiği ortaya çıkar: tanınmaya ihtiyacı olan bir efendi ve ona bağımlı olan her şeyi yapmaya hazır köle. Kojève'ye göre "insanın başkasının arzusunda arzuladığı şey kendinin arzulayan varlık olarak kabul edilmesidir (kendinin bilinci). İnsanın arzusu anlamını Başkasının arzusunda bulur, bunun nedeni Başkasının arzulanan nesnenin anahtarlarını elinde bulundurması değil, ilk hedefinin Başkasının kendini tanımasıdır" (Moati 324). Yani yine arzu Öteki tarafından tanınmak, kabul edilmek ve onaylanmaktır. Hegel bu teorisyle Lacan'ı etkilemiştir. Lacan'ı etkileyen bir başka isim ise hiç şüphesiz Sigmund Freud'dur.

Sigmund Freud, insan ruhsallığının temel dinamiklerini açıklarken bilinçdışı kavramına özel bir önem vermiştir. Freud'a göre insan davranışlarını

yönlendiren en güçlü etkenlerden biri, bastırılmış dürtüler ve arzuların bilinçdışı düzeydeki etkileridir. Bu bağlamda arzu, yalnızca bireysel bir istek değil; toplumsal yasaklar ve kısıtlamalarla şekillenen bir süreçtir. Freud bilinçdışı süreçleri incelemiştir. "Freud her zaman kısıtlamaların, yasaklamaların, tatmin edilmemiş isteklerin olduğu durumlarda ruhsal yapının olumsuz etkilendiğine ve bu durumun nevrozun oluşması için bir zemin hazırladığını söylemiştir" (Freud, Aşkın Psikolojisi 11). Arzuyu da ortaya çıkaran işte bu yasaklar ve kısıtlamalardır. Freud'a göre her zaman yasak olan arzulanmaktadır. İnsanın hayatında eksik olan neyse özne bilinçdışı olarak onu arzulamaktadır. Böylece bilinçdışı arzu kavramı ortaya çıkmaktadır. Lacan, Freud'un teorisini tekrar yorumlarken "Freud'un hipotezlerinin temellerini kaydırır. Freud elinden geldiğince açık olmak ve psikanalizi anlaşılır, bilimsel açıdan kabul edilebilir bir teoriye dönüştürmek için çabalarken, Lacan anlaşılmazlığı kasten daha da ileri götürür; Freud söylemin güçlerini bilinçdışına atfederken, Lacan bilinçdışının 'dili'nin neye dayandığını ve bu dilin bilincin söylemleri üzerindeki etkilerini açıklar" (Grozs 28-29). Lacan bilinçdışının bir dil gibi yapılandığını iddia eder, bilinçdışını bir dil gibi düşünür. Ona göre bilinçdışında işleyen süreçler rastlantısal değil, dilin işleyiş mantığına benzer kurallara sahiptir. Rüya, sürçme ya da dil hataları gibi olgular da bu nedenle dilsel çözümlemeyle okunabilir. Yani bilinçdışı da dil gibi kuralları olan, çözümlenebilir bir sistemdir. Bu sistemi kullanan, dilsel yapının içindeki Lacancı özne her zaman bir eksiklik etrafında konumlanır ve bu eksiklik de arzunun temelini oluşturur. İşte bu noktada Lacancı öznenin kuruluşunda arzu kavramı önemli bir yere sahiptir. "Arzunun arka planındaysa onu da devinime sokarak çevrimi başlatan ve böylece yapının tümünü kuran ve bu anlamda mutlak bir konumu olan *jouissance* bulunur" (Kandemir 59). *Jouissance* tam olarak Türkçeye çevrilemez. Birçok kavram gibi Lacan *jouissance*'ı da sürekli geliştirip değiştirmiştir. Değişmeyen ise "Lacancı literatürde arzu zevk değil *jouissance* arar. Bu nedenle içinde acı da vardır" (Bayrak 40). Yani *jouissance* acıdaki zevk olarak tanımlanabilir. Bu çalışmada özellikle Freud ve Lacan'ın bakış açılarından yola çıkarak Ötekinin/annenin imgesi etrafında konumlanan arzunun Türk romanları üzerinden görünümeleri değerlendirilecektir. Yusuf Atılgan'ın *Aylak Adam* romanında ilk Ötekinin erken kaybı ve yutucu arzu; Murathan Mungan'ın *Yüksek Topuklar*'ında annesel şey'e bağımlılık, eksiklik etrafında arzu değerlendirilecektir.

1. Yutucu Anne

Türk romanının ilk modernist yazarlarından olan Yusuf Atılgan yazdığı *Aylak Adam* ve *Anayurt Otel*i romanlarında yalnızlık izleği çerçevesinde iki ana kahramanın psikolojik çözümlemelerini ortaya koymaktadır. "Kültür düzeyleri aynı bu iki adamda da aranan ya da beklenen kadın bir saplantı halindedir ve ruhsal bakımdan sağlıklı insanlardır ikisi de" (Moran 291). İki romanın karakterleri farklı değerlere ve kültürel geçmişe sahiptir. Zebercet toplumla

iletişim kuramazken, C.'nin toplumla iletişim kurmaması kendi tercihidir. İkisinin de kadınlarla kurduğu ilişkiler sorunludur. Bu nedenle ikisi de yalnız, toplumdan kopuk (kopmuş) bir halde yaşamaktadır.

Atılgan, *Aylak Adam* romanının başkahramanı olan C.'yi bir harf olarak romanda konumlandırır. Oysa isim varlığın dilde korunmasını sağlar. İsimsiz olan C. simgesel alanın harfleriyle işaretlenmediği için toplumsal dünyaya uyum sağlayamaz. C.'nin bütün hayatı Öteki'nin/yasanın/yasağın isteklerine karşı bir protestodur. Toplumda kurallarla işleyen kurulu bir düzen vardır. Lacan'a göre bu düzen simgeseldir. C.'nin karşı çıktığı da işte bu düzendir.

C. annesini bebekken kaybetmiştir. Zehra teyzesi onunla güçlü bir anne oğul bağı / teyze çocuk bağı kurmasına rağmen C.'nin ilgisiz bir babası vardır. C.'nin babası zevk ve kadın düşkünü bir adamdır. Çok sevdiği Zehra teyzesini de ondan almıştır. İkisinin ilişkisini öğrenen C.'nin kulağını çekerek yırtar. Kulağın yırtılması iğdiş etmeyi sembolize eden ve onun yerine geçen bir eylem olarak yorumlanabilir. Freud, kastrasyon korkusunun olağan bir sonucu olarak normal birinde varılan sonucun, erkek çocuğun tehdide boyun eğmesi ve yasağa tamamen ya da en azından kısmen itaat etmesi olduğunu ifade eder (Fink 252). Ancak C. de bu tehdit hiç işe yaramamış gibidir. "Çocuk, babanın adına bu jouissance'den vazgeçmeyi kabul etmemiştir" (Fink 252). Babası bunu onaylamamaktadır ama C. bunu reddetmiştir. Bunun sonucu olarak:

Haz ebeveynler tarafından yasaklandığı zaman, ebeveynleri ve ebeveynlerin arzularını içeren başka bir anlam kazanır. Sade, basit bedensel haz, yasaklama sayesinde jouissance'a dönüşür; çok daha erotik, kirli, kötü ve şeytani bir şeye, gerçekten heyecan verici bir şeye. Yasak erotikleştirir. Yasak ne kadar kuvvetli olursa, yasaklanan belirli eylem de o kadar erotik olarak yüklü hale gelir (Fink 111).

Böylece kulağın çekilmesiyle haz, keyfe dönüşmüş olur. C. iğdişin olduğu yerde zevki de konumlandırır. Yasaklanan teyze (varlığın kaybı) nedeniyle C.'de bacak fetişi ortaya çıkar. Burada artık bacak teyzenin yerini doldurur. Lacan'a göre fetiş, kastrasyon tehdidinin üzerindeki zaferin ve ona karşı korunmanın nişanından geriye kalandır (Fink 384). C. hiçbir kadının bacağına dokunamaz ve ne zaman erotik bir düşünce aklından geçse kulağı kaşınır. Çünkü bu durum aynı zamanda hazzı da ortaya çıkarır. Kulak artık C. için bir uyarandır. "Bir semptomun varlığı, örneğin yüzün bir kısmındaki bir kasılma hareketi, psikanalizin bastırma için sahip olduğu ve ihtiyaç duyduğu yegâne kanıttır. Bu tik bastırılmış düşmanca düşüncelerden ya da daha fazlasını görmek için olan bastırılmış bir istekten kaynaklanıyor olabilir" (Fink 173). C.'nin kulak tiki de teyzesine karşı bastırdığı arzusun semptomudur. Bu C.'nin babasının istediği, teyzesiyle olan ilişkisine koyduğu sınırdır. Lacan'ın kuramsal çerçevesinde C.'nin semptomu, jouissance ile simgesel kastrasyon arasındaki gerilim üzerinden açıklanabilir. Jouissance, yasa tarafından yasaklanmış, aşırılık içeren bir hazdır.

C., babanın otoritesinin (Nom-du-Père) sınır koymasıyla, teyzeye duyduğu yasak arzusundan vazgeçmek durumunda kalır. Bu vazgeçiş, simgesel kastrasyonun yarattığı eksiklik deneyimini beraberinde getirir. Kulak tiki, öznenin hem bu sınırı kendine hatırlatmasının hem de *jouissance*'a dolaylı biçimde temas etmesinin bir yoludur. Böylece semptom, öznenin "eksiklik" etrafında şekillenen arzusunun sürekliliğini sağlayan bir yapı olarak konumlanır. Freud'un "Fare Adam Vakası ve Obsesyon Nevrozu" makalesi de bu çerçeveyi destekler niteliktedir. Makaleye göre obsesif semptomlar, bireyin yasak arzusunun hem koruduğu hem de cezalandırdığı bir alan yaratır (Korkmaz ve Baltacı). Benzer şekilde C.'nin kulak tiki de öznenin kendi arzusunun sürekli hatırlatan, fakat aynı zamanda bu arzuya yönelmesini engelleyen ikili işleviyle hem tatmin hem de fedakârlık içerir. Yani bu durum C.'nin *jouissance*'ı bırakmaya zorlanmasıdır. "Nihayetinde semptom, bir fedakarlığın ikamesidir!" (Jazani 90). Freud'un sözünü ettiği gibi bu semptom ilksel bastırma olabilir. Freud'a göre semptom, bastırılmış bir düşünceden doğan bir arzuyu tatmin etmenin bir yoludur (Jazani 89). Böylece basit bedensel zevk tehdit nedeniyle *jouissance*'a dönüşür. C.'de bacak fetişi ve kulak tiki olarak ortaya çıkar. C.'nin hayatında simgesel kastrasyonun sonucu olarak psikanalitik açıdan bir eksik ya da boşluk oluşur. İşte bu eksiklik C.'nin roman boyunca arayışının sebebidir. Onun arzusu bu eksiği gidermek, boşluğu doldurmaktır. Gördüğü her mavi gözlü kadının ardından gitme arzusu bu eski ve bilindik eksikten kaynaklanan aynı arzusunun devamı ve yer değiştirmesidir. C.'nin roman boyunca süren bu arayışı onun birincil doyum kaynağından asla vazgeçmediğini gösterir. Freud bu kaybedilen ve bulunan nesnelerin gerçekliğini de sorgular. Bu nesneye asla sahip olmamış olabileceğimizi ve onu geri kazanmamızın mümkün olmayabileceğini söyler. Aradığımız ve hiç var olmadığı için asla yeniden bulamayacağımız nesne ya da insan, arzu ettiğimiz şeydir (Phillips 25). Bu nedenle C. sürekli arayış halindedir, narsistik yaralanmayı ortadan kaldırıp arzusunun canlı tutmak ve imkânsız olanı imkân dahilinde yaşamak ister. Yaşamda boşluğu ve arayışı olan insanlar bunları doldurmak için birçok yola saparlar. C. de teyzesini anımsatan imgelerin peşine takılıp sokak sokak gezer. "Genelde, şeylerin kırtısını gösteren imgelerdir, mesela bir tırnak, bir gülüşün çizgisi, bir sahnenin ayrıntısı, bir renk, bir melodinin sesi. Ruhsal dünyanın bölük pörçük imgeleridir bunlar. Bu imgeler dikkate değer biçimde birbirleriyle bağlantılıdır" (Nasio 49). Nasio'nun sözünü ettiği küçük bir imge insanın ruhsal dünyasını harekete geçirebilir. Bilinçdışına bastırıldığı gerçekliği hatırlatabilir. C.'nin gittiği bir gazinonun camındaki küçük bir çatlak onu rahat bırakmaz. Daha önce bir at nalı şekline benzetmiştir:

Deniz kıyısındaki gazonoda, masalardan birinin önüne oturur oturmaz bunun geçen günkü masa olduğunu tanıdı. Karşısındaki camın bir köşesinde gene o at nalı biçimindeki çatlak vardı. Anahtar deliğine de benziyordu; acayip, geniş bir anahtar deliğine. Böyle bir delikten, insan isterse bir odanın içini tekmil görebilirdi (Atılğan 160).

Daha önce at nalı gibi görünen şekil bu kez ona anahtar deliği gibi görünür. Bu imge, bilinç düzeyinde hatırlamadığı bir geceyi hatırına getirir:

Geçen gelişinde yalnız 'at nalı gibi' diye düşündüğü camdaki çatlaklığı bugün neden anahtar deliğine benzetmişti? Hiç anahtar deliğinden bir odanın içine bakmış mıydı? 'Bir gece, o yaz. Uyandığında, sanki evde somya gıcirtısından başka ses yoktu. Kalktım. Yalınayak, usul usul... Teyzemin kapısında durdum. Ses yoktu. Hayır, vardı. Yaşayan bedenimin sesi. Eğilip anahtar deliğinden baktım. Gece lambasının ışığında bir iskemlenin yarısı görünüyordu. Üstüne küçük, beyaz bir giysi atılmış. Bir tek... Neden delik daha geniş değildi? Giysi bir erkek donu muydu?' Yere düşen bir çatal sesiyle silkindi (Atılğan 161-162).

C. bu geceyi bilinçdışına bastırmıştır. Kendine rakip babası karşısındaki güçsüzlüğünü onları gözetleyerek güce dönüştürür. C.'nin bu röntgencilikten haz duyduğunu/zevk aldığını söylemek mümkündür. Bunu, utanç verici bir durum olduğu için hatırlamaz. Teyzeyi babasının sevgilisi olarak düşünmek istemez. Yani babası kulağını çekip yırttığı gün bilincinde kendini inandırdığı gibi teyzesiyle babasının ilişkisini anladığı ilk gün değildir. İşte Lacan'ın bahsettiği imgesel budur. Bilinçli alanda utanmaya bilinçdışında haz ve kışkırtmaya sebep olur. Yani imgesel öznenin simgesel/ bilinçli alanda fark etmediği, utanç verici olduğu için bilinçdışına bastırdığı parça parça imgelerden oluşan düzlemdir:

Bu bakış açısı, birincil sahneyi, o muammalı, ebeveynler arasındaki belki gerçek belki hayal edilmiş cinsel ilişki olayını açıklığa kavuşturmaktadır. Ebeveynlerin yatak odasının kapalı kapıları ardından gelen o sesler –belki de 'orada', her şeyin başladığı hem orada olduğum hem de olmadığım yerde olup bitene ilişkin düşlemler dünyasından gelmektedir (Triest 57).

C. bilinç düzeyinde teyzesinin sadece kendine şefkat gösteren, sadece onu seven bir kadın olduğunu düşünse de teyzesine benzediğini söylediği hayat kadının peşinden gitmesi, onu evine getirmesi bilinçdışında teyzesinin saf sevginin sembolü olmadığının göstergesidir. İmgesel alanda Zehra teyze şefkatli, koruyucu yani melek anne yerine geçer. Bilinçdışında ise Zehra arzu nesnesidir. "Bu yarılmış anne temsili, bir yandan besleyen ve bakım veren bir figürken diğer yandan kendisini babayla aldatan cinsel ve şeytani bir kadındır" (Triest 58). Freud erkeklerin bu tür -fahişe- yönelmelerinin nedeninin açık olduğunu, çocukluk yıllarındaki enstest yasaklamaların yarattığı baskı ve annenin baba ile cinsel ilişkide bulunduğunu öğrenmenin, dolayısıyla annenin hor görülen fahişelerden aslında pek farklı olmadığının öğrenilmesinin şokunun etkisi olduğunu savunmaktadır (Freud, Aşkın Psikolojisi 13). C.'nin seveceği kadın da bakire ve fahişe figürleri arasında sıkışır. "Bu nedenle roman sonlansa bile C.'nin arayışı sonlanmaz. O Ayşe'ye duyduğu cinsel arzusuyla şaşı kadında aradığı şefkat duygusunu birleştirebileceği bir kadını bulduğunda arayışı bitecektir" (Bayrak 69). Yani C. şefkat ve cinsel arzusunun aynı kadında olduğunu anladığında hatta arzusunun yerine getirilmesinin imkânsız olduğunu kabullendiğinde bu arayışı sona erecektir. Fakat roman boyunca C.'nin arzusu bir yere yönelmez; romana

isim olan "aylaklık" arzusuzluğun ve yönsüzlüğün dışavurumudur.

Diğer taraftan Zehra da C. ile bağının kopmasına olanak vermez. Çocuğa babasını kötüler. John Steiner'e göre bazen ebeveynlerden biri, örneğin anne oğluyla ilişkide babayı kötülediğinde, bu davranış babanın uzaklaştırılmasını ve çocuğun onun yerini almasını kolaylaştırır (109). Zehra teyzenin tam olarak yaptığı budur: "Anne kendisine eksikli olan şeyi simgeleştirdiği ölçüde çocuk, anne için bizzat onun arzusunun anlamının imgesi olmak isteyebilir ve bunun karşılığında anneden sevgisinin işaretlerini edinebilir" (Julien 56). Zehra anneden önce kadındır ama babayı işaret edemez. C., burada yalnızca bir çocuk değil, Zehra'nın bilinçdışı düzeyde kendi eksikliğini örtecek "fallus" konumuna itilmiştir. Lacan'a göre fallus, öznenin eksikliğini temsilen kurulan ve arzuya yön veren bir göstergedir. Zehra, C.'yi bu göstergeyle özdeşleştirerek iğdiş edilmişliğini gizlemeye çalışır. Bu nedenle C., sürekli babanın yerini alarak teyzesinin boşluğunu doldurmaya zorlanır. Özne olarak kendi arzusunu kurmak yerine, Öteki'nin (Zehra'nın) arzusuna yanıt veren bir konuma hapsolür. Bu durum Lacancı bağlamda özneleşmenin askıya alınmasına işaret eder; çünkü çocuk, kendi eksikliğini tanıyıp arzusunu inşa etmek yerine, Öteki'nin eksikliğini telafi etmeye koşullandırılmıştır. Böylece C., anne yarısı teyze tarafından simgesel düzeyde "yutulur": kendi öznel alanı, Öteki'nin arzusunun içinde erir.

2. Ölü Anne

Anne figürü, bir kadının psikolojik dünyasında güçlü bir etkiye sahiptir. Kadın, annesinin ilgisi ve sevgisiyle biçimlenmiş bir kimlik taşır. Annelik, bir kadının toplumsal ve psikolojik rolünü şekillendiren çok güçlü bir faktördür ancak bu rol, annelikten bağımsızlaşma ve özdeğer kazanma yolunda bir engel de olabilir. *Yüksek Topuklar* romanının ana karakteri Nermin'in hiç hatırlamak istemediği "sanki yıllar içerisinde silinmiş, silik bir gölge gibi bir bastırmaya amansızca maruz kalmış" (Freud, Kadınsı Cinsellik Üzerine 24) çocukluğu beş gün bakmak zorunda kaldığı arkadaşının çocuğu ile gün yüzüne çıkar. Nermin'in bu çocukluk anılarını hatırlamak istememesi, yalnızca sıradan aile deneyimlerinden yoksun oluşundan değil; aynı zamanda annenin travmatik yasının gölgesinde büyümüş olmasından kaynaklanır. Nişantaşı'nda zengin bir konakta büyüyen Nermin'in annesi konağa hizmetçi olarak alınmış, kendinden yaşça çok büyük olan evin beyefendisi tarafından tecavüze uğrayarak çocuk sahibi olmuş bir kadındır. Annesi, yaşadığı travmanın ve yasin acısını Nermin'i yok sayarak ve kendi bilinçdışı eksikliğini örtmeye çalışarak dışa vurur. Annenin eksikliği ve yasının görünmezliği Nermin'in psişik alanına sızır; Nermin, annenin yasını deneyimlerken kendi öznel alanını inşa etmekte zorlanır. Burada Nermin, Öteki'nin eksikliğini üstlenir ve kendi arzusu ile Öteki'nin arzusu arasındaki sınır bulanıklaşır. Elda Abrevaya kız çocuğun annenin hemcinsi, narsistik aynası olduğunu ifade eder. Bu nedenle kız çocuk erkek çocuktan daha fazla annenin kayıplarına, ruhsal yaralarına maruz kalır (13). Nermin'in psişik dünyası,

bu narsisistik yansımanın ve annenin bilinçdışı yasının etkisiyle şekillenir; çocukluk travmaları, onun arzu, eksiklik ve özdeğer algısını derinden etkiler. Nermin, yaşamı boyunca ilişkilerinde sürekli olarak kendi arzusu ile Öteki'nin arzusu arasında sıkışmış bir konumda kalır ve bu durum, psikanalitik olarak özneleşme sürecinin askıya alınması olarak okunabilir.

Green ise çocukluk depresyonunun annenin yas içinde kaybolmuş varlığı nedeniyle oluştuğunu ileri sürer. Bu anneyi ölü anne olarak nitelendirir. "Anne şu veya bu şekilde kendisi bir depresyon veya yas içindedir ve bebek için ruhsal olarak namevcut bir haldedir. Annenin kayıpları veya narsisistik bir yaralanmanın getirdiği hayal kırıklığı sonucunda bebeğe olan ilgisi azalmıştır" (186). Nermin'in annesi narsisistik olarak aşağılanmış; hizmetçilik yaptığı evin beyi tarafından tecavüze uğramıştır. Bunun neticesinde hem o adamla evlenmek zorunda kalmış hem de anne olmuştur. Bu nedenle Nermin'e annelik yapamaz. Nermin "bilinçdışında ölü anneyle özdeşleşir" (Green 187). Nermin çocukluk yaşantılarında annesinin varlığını duygusal olarak hissedemez ve bunun psikolojik izlerini taşır. Çocuk Nermin, annesinin duygusal yokluğunu bir şekilde içselleştirir ve bu kaybolmuş varlıkla bir tür bağ kurar. Bu bağ hem bir hayatta kalma stratejisi hem de Nermin'in ruhsal yapısını biçimlendiren bir etmen olarak işlev görür. Ancak bu durum, Nermin'in sağlıklı bir kimlik gelişmesini zorlaştırır. Çünkü Nermin, bu kaybolmuş, yaralı anne figürüyle ilişki kurarak, aslında duygusal destekten yoksun, terkedilmiş bir varlık olarak kendi kimliğini şekillendirir. Yani anne, kendi kayıplarını ve narsisistik travmalarını Nermin'e aktarırken, Nermin de bu duygusal yokluğu, terk edilmişliği ve kaybolmuş annelik figürünü içselleştirir. Rose, annenin çocuğa miras olarak boğucu bir ruhsallık bıraktığını söyler. Bu nedenle hiçbir zaman kendi mizacını anlama, kendini meydana getiren unsurları kavrama şansı olmamış annenin (kendi hatası olmasa da) zihinsel alanına kendini hapseden kız çocuğunun kabuğu parçalamayı başarana dek sahte bir benliğe sahip olacağını söyler (123). Bu süreç, Nermin'in duygusal gelişimini, kimlik kurmasını ve psikolojik sağlığını uzun vadede derinden etkiler.

Nermin, benliğini koruma çabası içinde öncelikle annesiyle bir bağ kurmaya yönelir. Ancak annenin onun gözlerine bakmaması, yani en temel sevgi ve onay göstergesini esirgemesi, çocuğun özneleşme sürecinde ciddi bir kırılmaya yol açar. Annenin bakışının yokluğu Nermin'in simgesel düzene tam olarak girememesine ve "tanınma" eksikliği yaşamasına neden olur. Bu eksiklik, Nermin'in depresif bir hal almasına, benliğini değersiz ve sevgiden yoksun hissetmesine zemin hazırlar. Depresyonun arka planında ise yoğun bir suçluluk duygusu şekillenir. Nermin, annesinin sevgisizliğini kendi yetersizliğiyle ilişkilendirir. Çocuğun anne tarafından reddedilmesi, onun iç dünyasında "suç" ve "günah" temelli bir özdeşleşmeye yol açar. Bununla birlikte bastırılan suçluluk duygusu zamanla öfkeye dönüşür. Annesinin yokluğunu telafi

edemeyen Nermin, kendi iç çatışmasında hem annesine öfke duyar hem de bu öfke yüzünden daha fazla suçluluk hisseder. Bu ikili döngü (öfke ve suçluluğun birbirini beslemesi) onun ruhsal yapısında derin bir gerilim yaratır. Bu bağlamda Nermin'in deneyimi, yalnızca bireysel bir duygu durumu değil; aynı zamanda anne figürün eksikliği karşısında çocuğun yaşadığı değer, günah ve arzu çatışmasının psikanalitik düzeyde bir yansıması olarak okunabilir.

Nermin annesinin duygusal yokluğuna tepki olarak depresif bir hal alır. Bu durum giderek Nermin'de öfkeyi arttırır. Nermin'in annesi yoksun bırakan bir annedir, onun annesine olan nefretinin temelinde annesine olan aşkı vardır. Nermin bu aşkı bulmadan, annesini anlamadan Ötekini sevmez. Bu nedenle insanlardan nefret eder. Arkadaşları ona "Yılan Nermin" der. Nermin "zaman zaman bir şekilde iletişimde olduğu tüm kadınlara yönelik nefret dalgaları hissettiğinin de farkındadır... Yetişkin hayatında öteki kadınlarla olan rekabet ilişkisi güzellik açısından değil, entelektüel açıdan daha belirgindir. Böylelikle güzelliğin önemini küçümseyerek entelektüel üstünlüğüne sığırır" (Rivière 93). Çünkü Nermin kadınsılığı kabullenemez.

Çocuklar, genellikle kendilerini var etmek için ebeveynlerinin ilgisine ve onayına ihtiyaç duyarlar. Nermin de annesinden alamadığı bu duygusal beslenmeyi babasından almak ister. Nermin hayatına anlam katmaya, babasının gözünde var olmaya çalışır. Ancak babası da Nermin'in hayatında ulaşılması güç bir figürdür. Babanın ulaşılmaz olması, Nermin'in duygusal dünyasında bir başka büyük boşluk yaratır. Baba, çocuk için yalnızca biyolojik bir ebeveyn olmanın ötesinde güven, koruma, onay gibi duygusal işlevlere de sahiptir. Bir çocuğun dünyasında babanın rolü, ona hem dünyayı hem de kendi kimliğini nasıl anlayacağını öğretmekle ilgilidir. Ancak Nermin'in babası, duygusal olarak mesafeli, soğuk ve ilgisiz olduğundan baba-çocuk ilişkisinin sağladığı bu temel güven duygusu eksik kalır. Baba, Nermin için hem erişilemez bir figür haline gelir hem de duygusal olarak ona uzak kalır.

Nermin'in babasına ulaşma çabası, dış dünyada bir tür başarı, kabul görme, anlam yaratma arzusunun da bir yansımasıdır. Nermin, hayatına anlam katmak için dışsal bir kaynağa, babasının gözündeki varlığa tutunmaya çalışır fakat bu çaba bir türlü doyurucu sonuçlar vermez. Nermin, babasının gözünde var olmaya çalışırken, onun ilgisini ve onayını kazanma çabası, sürekli bir mücadeleye dönüşür. Nermin'in babasına yönelik arayışı, aslında kendini anlamlandırma ve duygusal açıdan beslenme çabasıdır. Ancak bu çaba, sonuçsuz kalır çünkü baba da tıpkı annesi gibi duygusal açıdan uzak ve ilgisizdir. Nermin, bu durumda sürekli bir içsel tatminsizlik ve arayış içindedir. Babasından karşılık bulamamak, onun duygusal dünyasında yalnızlık, terk edilme ve dışlanma hissini güçlendirir. "Kızın anneye olan derin bağlılığı, babayla ve daha sonra sevgiliyle yaşayacağı aşkın da anahtarıdır" (Abrevaya 70). Nermin'in annesiyle böyle bir bağlılığı hiç olmadığı için babası ve sevgilileriyle de derin bağlar kuramaz. Ne annesi ne

halaları ona özdeşleşebileceği bir kadınsılık sunmazlar. Nermin de kadınsı kimliğini oluşturmakta zorlandığı için önce babasıyla sonrasında da hiçbir erkekle sağlıklı duygusal bir ilişki yürütemez. Çünkü babayla olan enstetüel bağın çözümlenmesi için de üçgen bir ilişkiye/annenin varlığına ihtiyaç duyulmaktadır. Nermin'in annesinin ruhsal yokluğu ise bu çözümü imkânsız kıldığı gibi Nermin'in yetişkinlik dönemindeki ikili ilişkilerini de olumsuz etkiler. Nermin'in annesine duyduğu nefretin temelinde bu vardır. "Anneye duyulan nefretin bu kadar şiddetli olmasının nedeni, kızın karşılık bulamamış olduğu derin ihtiyacı ve özlemidir. Kızın anneye duyduğu ihtiyacı ve aşkı doyurucu bir karşılık bulamamış bu yüzden yaralı kalmıştır" (Abrevaya 94-95). Nermin diğer taraftan ise umutsuzca onu arzulayan erkeğin bakışını aramaktadır: "Nermin Mehmet ile yaşadığı ilişkide neyin özlemini çektiğini, neyi yaşamak istediğini ancak Mehmet ondan ayrıldıktan sonra gittiği bir sinemada fark eder. Filmde erkek oyuncu sevdiği kadına özlemle, aşkla, arzuyla uzun uzun bakar. Nermin aynı filme dört kez daha gider. Erkek oyuncunun kendine baktığı fantazisini kurar. Nermin, bakışlarında kendini görebileceği Ötekini aramaktadır. Kimse ona bu şekilde bakmamıştır" (Bayrak 212). Nermin annesinin duygusal bağının yokluğunda kendisini ve hayatını yeniden anlamlandırmak için çırpınır.

Meltem Narter, ilk çevre ve ergenliğin, ruhsallığın inşasında bireyin bilinçdışı malzemesini yansıttığını ifade eder (152). Nermin için hem ailevi ilişkileri hem de ergenlik travmatik bir süreçtir. Bunların olumsuz etkilerini rüyalarında da görmek mümkündür. Düşler Nermin'in "iç dünyasını gözler önüne serer, bilinçdışı arzularını, başkalarıyla iletişim kurma biçimlerini gösterir" (Ferro 114). Nermin rüyasında da annesinin yüzünü göremez. Yüzünü tam olarak göreceği esnada uyanır. Annesi onun için bir gölgedir. Rüya da görülmeyen anne yüzü ruhsal bir engeli gösterir. Nermin anneyi simgesel alanda var edememiştir. Kesintiye uğramış rüyalar kişinin rüyasını göremediği duygusal deneyimin hareketsiz ikamelerini temsil eder. "Freud rüyanın her zaman iki ayak üzerinde durduğunu ileri sürer, birincisi çocukluğa, ikincisi de şimdiki zamana ilişkindir" (Abrevaya 55). Nermin'in annesiyle ilgili rüyaları, çocukluğa dayanan ayağıdır; rüyasında gördüğü anahtar, merdiven gibi nesneler ise Nermin'in içinde bulunduğu yetişkinlik dönemine aittir ve cinselliği utanç olarak algıladığının kanıtıdır. Çünkü Nermin'in anne kurulumu problemlidir. Abrevaya, kadın olmanın koşulunun anneden geçmek olduğunu söyler. Anne ve babayı kapsayan ödipal nesnelere dair çatışmalar; ruhsal yaşamdaki kritik evrelerde yeniden canlanır. Bunlar adet görme, bekaretini kaybetme ve ilk cinsel ilişki, gebelik, doğum, annelik, menopoz gibi dönemlere karşılık gelir (Abrevaya 13). Bundan dolayı Nermin ilk regl olduğunda da annesine dair travmaları canlanır ve ağırlı bir dönem geçirir:

Regl olmak, bana annemi hatırlatıyordu. (...) Galiba onu hiçbir zaman kabullenemedim. Kadın olmamla birlikte, annemin hayatımdaki ağırlığı önem kazandı. (...) Birbirinin içine dolaşmış, yumağı bir türlü çözülmeyen

bu karmaşık duygular, suçluluklar, takıntılar yüzünden hâlâ birçok kadından daha ağır yaşarım regl günlerimi (Mungan 205).

Nermin annesinin geçmişindeki travmalardan, tuttuğu yastan payını alır. "Bu anlamda kızın kaderi, annesinden kendisine iletilen düğümleri çözmektir" (Abrevaya 97). Nermin de annesinin köyündeki çaya ayaklarını sokarak bu düğümü çözmeyi başarır. Nermin'in "tanınma ihtiyacı büyük ölçüde, bir af talebidir. Anneden adeta vazgeçilmiş gibi kendisiyle bir ilişki kurulamaz" (Rivière 98). Nermin bu af talebini suya ayaklarını sokarak gerçekleştirir. Anneyle pozitif bir özdeşim gerçekleşemese de nihayetinde negatif özdeşim kurmayı başarır. Andre Green bunu şöyle değerlendirir:

Birincil sahne düşleminin önemi büyüktür, çünkü koşullar ve yapılanma arasındaki etkileşimin özel durumunu yüklenir. Bu özel durum, iki nesneyi oyuna sokar, özne, ölü anne ile ilgili anı izleri ile yüzleşecektir. Bu anı izleri, geriye çekilen yatırım ile zorla bastırılmıştır. Kompleksle (ölü anne) ilişkili zamanların anıları olan bu izler, öznenin içinde askıda kalmıştır. Birincil sahne düşlemi yalnızca bu arta kalanlara yeniden yatırım yapılmasını sağlamaz, onlarla bir etkileşim de oluşturur ve gerçek bir alevlenme ortaya çıkartır.

Green, ölü anne karmaşası yaşayan birinin, donmuş ruhsal çekirdeğinin Oidipus Karmaşası'ndan çok, ilk sahne düşleminde canlanma bulabileceğini düşünür. İlk sahnede özne yoktur ya da dışarıdadır, anne bu sefer acı içinde uzak ve öfke dolu değildir (187). Nermin de ölü anneyle özdeşleştiği için ancak annesinin köyünde suya ayaklarını soktuğunda iyileşir. Ona sevgisiz bırakan bir anneyle/ bağımlı olunan içsel nesneyle bağını kopararak özgürleşir ve acı veren çocukluğuyla yüzleşir. Onu anneye bağımlı kılan aşk bağını özümsemeden kadınsılığın simgesi olan yüksek topukları giyemez. "Düğümün çözülebilmesi için kadının kendisini anneye zincirleyen bağa dair çatışmaları kat etmesi zorunludur, bunsuz özgürleşmesi olanaksızdır" (Abrevaya 96). Çünkü yüksek topuklar, bir kadının toplumsal olarak kabul edilen "güçlü", "zarif" ve "bağımsız" duruşunu simgeler. Nermin, ancak annesine olan bağımlı bağını çözebilir ve içsel çatışmalarını aşarsa, kendini bu toplumsal simgeyi taşıyacak şekilde güçlü hissedebilir. Yüksek Topuklar, dışsal bir sembol olarak, Nermin'in içsel bir dönüşüm geçirdiğini ve kadınsılığına dair özgürleşme sürecine girdiğini gösterir. Bu özgürleşme, anne figüründen bağımsız olarak Nermin'in kendisini ve kimliğini bulma sürecidir.

SONUÇ

C.'nin yaşadığı derin arayış, babasızlık ve kimlik boşluğu, *Aylak Adam* romanında yalnızca bireysel bir trajedi olarak değil, toplumsal ve simgesel bir boşluk olarak da karşımıza çıkar. C.'nin eksiklikleri hem içsel bir kayıp olarak hem de çevresindeki insanlar ve toplumsal normlarla olan ilişkileri aracılığıyla şekillenir. Freud'un belirttiği gibi, semptomlar bastırılmış arzuların dışavurumlarıdır ve C.'nin semptomları da ona sürekli bir eksiklik ve arzunun nesnesini arayış

olarak geri döner.

C.'nin hayatındaki eksiklik, babasının yokluğundan doğan boşluk, bir yandan onu toplumsal düzene karşı bir tepki göstermeye iterken diğer yandan da onu tek bir arzusun peşinden sürükler. Teyzesinin varlığı, bir yandan C.'nin arzusunu sembolize ederken, diğer yandan onun babasına karşı duyduğu hıncı ve bir tür simgesel kastrasyon korkusunu da taşır. Zehra teyzesinin C. üzerindeki etkisi, onu bir yandan tamamlayan, bir yandan da onun içinde bulunduğu boşluğu örtme çabasıdır. Bu, C.'nin simgesel kastrasyona karşı duyduğu tepkinin yansımasıdır.

C.'nin hayatı hem içsel bir eksiklik hem de toplumsal düzenin baskısı altında şekillenen bir arayışın ve kimliksizlik krizinin hikâyesidir. Arayış, onun dünyadaki yerini bulma, kaybettiği nesneleri arama ve nihayetinde bu arayışın bir anlam kazandığı noktada sona erme umudunu taşısa da roman boyunca C.'nin bu arayışı, hiçbir zaman tam anlamıyla doyuma ulaşmaz. O, sürekli bir boşluğu hisseder ve bu boşluk, onu toplumdan kopuk ve yalnız bırakır.

Yüksek Topuklar romanındaki Nermin'in hayatındaki travmalar, annesiyle olan çatışmaları ve eksik duygusal bağları, onun kimlik oluşumunu derinden etkileyen faktörlerdir. Nermin, annesinin duygusal yokluğu ve babasının uzak tutumu nedeniyle sürekli bir içsel boşluk ve tatminsizlik yaşar. Hem annesinin narsisistik yaralanmalarından hem de babasının duygusal uzaklığından kaynaklanan bu boşluk, Nermin'in yaşamında sürekli bir arayışa ve çözülmemiş içsel çatışmalara yol açar. Nermin'in kadınsılığına dair problemleri, annesiyle kuramadığı sağlıklı bir bağdan ve annesinin geçmişteki travmalarından beslenir.

Ancak Nermin'in içsel dönüşüm süreci, geçmişle yüzleşerek, anne figürüne dair bağımlılığını çözmesiyle mümkün olur. Nermin, annesinin köyünde yaşadığı deneyimle, annesiyle olan ilişkisini yeniden değerlendirir ve ona dair içsel bağını çözerek kadınsılığını kabullenir. Yüksek topukları giyme eylemi, Nermin'in toplumsal ve psikolojik olarak özgürleşme yolunda attığı bir adım olarak anlam kazanır.

Bu dönüşüm, Nermin'in kendi kimliğini ve içsel gücünü bulmasını sağlar. Annesinin duygusal yokluğu ve babasının ilgisizliğiyle şekillenen bir kimlikten, kendine ait bir varlık ve kadınsı kimlik inşa etme süreci başlar. Sonuç olarak, Nermin'in annesiyle kurduğu karmaşık bağlar, onu sürekli bir içsel arayışa sürüklese de bu sürecin sonunda Nermin, kendi kimliğini bulma ve özgürleşme yolunda önemli bir adım atar. *Yüksek Topuklar*, onun bu yolculuktaki sembolik zaferini, kendi gücünü ve kadınsılığını kabul etmesini simgeler.

KAYNAKÇA

- Abrevaya, Elda. *Kadınlığın Uzun ve Dolambaçlı Yolu*. Bağlam Yayıncılık, 2019.
- Atılğan, Yusuf. *Aylak Adam*. Can Yayınları, 2017.
- Bayrak, Ömriye. *Türk Romanında Arzunun Görüngüleri*. Günce Yayınları, 2023.
- Bayrak, Ömriye. *Türk Romanında Arzunun Görüngüsü*, Doktora Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye, 2023.
- Ferro, Antonino. *Afacan Bir Psikanalistin Düşünceleri Meraklı Analist ve Hastalar İçin Küçük Bir Yaşamda Kalma Rehberi*. Çeviren Zeynep Baransel, Yapı Kredi Yayınları, 2023.
- Fink, Bruce. *Lacancı Psikanalize Bir Giriş Klinik ve Kuram*. Çeviren Özgür Öğütçen, Encore Yayınları, 2016.
- Freud, Sigmund. "Kadınınsı Cinsellik Üzerine." *Kadınlar Aşkları, Yapıtları ve Yalnızlıkları*. Derleyen Pınar Arslantürk, Yakın Kitabevi ve Yayınları, 2022, ss.22-43.
- Freud, Sigmund. *Aşkın Psikolojisi*. Çeviren Can İdemen, Cem Yayınevi, 2020.
- Green, Andre. "Ölü Anne." *Çocuk ve Ergen Psikanalizi: Kuramcılar ve Kavramlar*, Editörler Neslihan Zabcı ve Şeyda Postacı, Yapı Kredi Yayınları, 2022, ss.185-187.
- Green, Andre. "The Dead Mother." *In On Private Madness*, London: Hogart Press and the Institute of Psychoanalysis, 1983.
- Grozs, Elizabeth. *Jacques Lacan Feminist Bir Giriş*. Çeviren Özde Çakmak, Otonom Yayıncılık, 2019.
- Jazani, Berjanet. *Klinikten Kültüre Lacancı Psikanaliz*. Çeviren Pitey Gonca Özbay, Minotor Kitap, 2022.
- Julien, Philippe. *Anneni ve Babanı Terk Edeceksin*. Çeviren Sevinç Beyza Toktay, Fol Kitap, 2023.
- Kandemir, Murat. *Arzu ve Acı*. Gece Kitaplığı, 2018.
- Korkmaz, Ayça ve Sinem Baltacı. "Fare Adam Vakası ve Obsesyon Nevrozu." *Freud'da Lacan'a Vaka İncelemeleri*. Editör Tülin Gençöz, Nobel Yayınları, 2021, s.159-196.
- Kovel, Joel. *Arzu Çağı Radikal Bir Psikanalistin Gözlemleri*. Çevirenler Ferma Lekesizalın ve Abdullah Yılmaz, Ayrıntı Yayınları, 2000.
- Moati, Raoul. "Düşüncenin Semptoma Dönüşmesi (Tin'in Semptomatolojisi): Lacan Hegel'e karşı mı Yoksa Onunla Birlikte mi?" *MonoKL Lacan Seçkisi*, s. 6-7, 2009, ss. 303-364.
- Moran, Berna. *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 2 Sabahattin Ali'den Yusuf Atılğan'a*.

İletişim Yayınları, 2001.

Mungan, Murathan. *Yüksek Topuklar*. Metis Yayınları, 2002.

Narter, Meltem. "Ayna Ayna Sen de Kimsin? Sosyal Psikoloji Açısından Ergenlik Krizi, Kıskançlık ve Haset." *Kıskançlık ve Haset Psikanaliz Defterleri 7 Çocuk ve Ergen Çalışmaları*. Hazırlayan Talat Parman, Yapı Kredi Yayınları, 2021, s.143-163.

Nasio, Juan David. "Jacques Lacan Kuramının Genel Kavramları." *MonoKL Lacan Seçkisi*, s. 6-7, 2009, ss. 48-53.

Phillips, Adam. *Kaçırdıklarımız Yaşanmamış Hayata Övgü*. Çeviren Selin Siral, Metis Yayınları, 2017.

Rivière, Joan. "Maskelilik Olarak Kadınsılık." *Kadınlar Aşkları, Yapıtları ve Yalnızlıkları*. Derleyen Pınar Arslantürk, Yakın Kitabevi ve Yayınları, 2022, s.84-99.

Rose, Jacqueline. *Anneler Sevgi ve Zulüm Üzerine Bir Deneme*. Çeviren Ilgın Yıldız, Alfa Yayınları, 2022.

Spinoza, Baruch. *Ethica*. Çeviren Çiğdem Dürüşken, Kabalcı Yayıncılık, 2012.

Steiner, John. *Ruhsal İnzivalar Psikotik, Nevrotik ve Sınır Hastalarda Patolojik Örgütlenmeler*. Çeviren Ezgi Trak, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2023.

Triest, Joseph. "Oidipus- Çok Şey Bilen Adam Üçgenleşme, Bilgi ve Farkındalık Üzerine Düşünceler." *Oidipus Psikomitoloji: Psikanalitik ve Klinik Yorumlar*. Hazırlayan Mehmet Bilgin Saydam, Yapı Kredi Yayınları, 2023, s. 38-74.

Zupančič, Alenka. *Gerçeğin Etiği Kant, Lacan*. Ahmet Süreyya Özcan, Epos Yayınları, 2010.